

**INSTRUKCJA
MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ**

z dnia 30 października 1935 r.,

wydana w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie sposobu ustalania przeciętnych zarobków pracowników rolnych.

Na podstawie art. 16 ust. (2) ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 396) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Przeciętne zarobki miesięczne dla pracowników rolnych, przewidziane w art. 16 ust. (2) ustawy o ubezpieczeniu społecznym, oraz dla drobnych producentów rolnych i członków ich rodzin, przewidziane w § 9 rozporządzenia Rad. Ministrów z dnia 27 grudnia 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 793), ustala wojewódzka władza administracji ogólnej corocznie do dnia 1 lipca.

§ 2.

Przeciętny zarobek miesięczny ustala się na okres od 1 kwietnia roku bieżącego do 31 marca roku następnego.

§ 3.

Przeciętny zarobek miesięczny ustala się, z uwzględnieniem § 4, w zasadzie w jednakowej wysokości dla całego obszaru województwa, w razie potrzeby może być jednak ustalany w różnej wysokości dla poszczególnych części obszaru województwa.

§ 4.

Przeciętny zarobek miesięczny ustala się według płci i wieku dla następujących grup pracowników rolnych:

Grupa	Mężczyźni	Kobiety
I	Wszyscy pracownicy rolni w wieku do 16 lat włącznie. Członkowie rodzin drobnych producentów rolnych w wieku do 16 lat włącznie.	Wszystkie pracownice rolne w wieku do 16 lat włącznie. Członkinie rodzin drobnych producentów rolnych w wieku do 16 lat włącznie.
II	Wszyscy pracownicy rolni w wieku od 16 do 18 lat włącznie. Członkowie rodzin drobnych producentów rolnych w wieku od 16 do 18 lat włącznie.	Wszystkie pracownice rolne w wieku od 16 do 18 lat włącznie. Członkinie rodzin drobnych producentów rolnych w wieku od 16 do 18 lat włącznie.
III	Wszyscy pracownicy rolni w wieku od 18 do 25 lat włącznie z wyjątkiem wskazanych w grupie IV i V. Członkowie rodzin drobnych producentów rolnych w wieku od 18 do 25 lat włącznie.	Wszystkie pracownice rolne w wieku ponad 18 lat. Członkinie rodzin drobnych producentów rolnych w wieku ponad 18 lat.
IV	Ordynariusze w wieku powyżej 21 lat. Wszyscy pracownicy rolni i członkowie rodzin drobnych producentów rolnych — w wieku powyżej 25 lat, z wyłączeniem wskazanych w grupie V. Wszyscy drobni producenci rolni bez względu na wiek i płeć.	
V	Rzemieslnicy w gospodarstwach rolnych, dozorczy gospodarczy oraz straż leśna (patrz § 8 ust. 2) — wszyscy w wieku powyżej 21 lat.	

§ 5.

Za podstawę ustalenia przeciętnego miesięcznego zarobku służą zarobki zarówno w gotówce, jak i w naturze pracowników rolnych, zatrudnionych na obszarze danego województwa lub jego części (§ 3), przewidziane na okres czasu podany w § 2 w umowach zbiorowych, zawartych między pracodawcami a pracownikami rolnymi lub w orzeczeniach Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej, ustalających warunki pracy i płacy dla robotników rolnych na bieżący rok służbowy.

Przy ustalaniu przeciętnego zarobku miesięcznego mogą być również uwzględnione odpowiednie dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Przy ustalaniu przeciętnego zarobku miesięcznego na okres roczny należy uwzględniać zarobki w okresie letnim i w okresie zimowym.

§ 6.

Za podstawę ustalenia przeciętnego zarobku miesięcznego służą:

- 1) dla mężczyzn i kobiet grupy I — zarobki stałych robotników dniówkowych,
  - 2) dla mężczyzn i kobiet grupy II — zarobki stałych robotników dniówkowych i sezonowych,
  - 3) dla mężczyzn grupy III — zarobki stałych robotników dniówkowych, robotników dniówkowych z wolnego najmu, robotników sezonowych, stołowników, samotnych parobków i luzaków, komorników, ordynariuszy i służby leśnej o częściowej ordynarji,
  - 4) dla mężczyzn grupy IV — zarobki ordynariuszy,
  - 5) dla mężczyzn grupy V — zarobki rzemieślników, dozorców gospodarczych oraz straży leśnej o pełnym wynagrodzeniu,
  - 6) dla kobiet grupy III — zarobki komornic, stałych robotnic dniówkowych, robotnic sezonowych, robotnic dniówkowych z wolnego najmu i t. p.
- Drobnych producentów rolnych płci żeńskiej należy traktować jak drobnych producentów rolnych płci męskiej.

§ 7.

Celem obliczenia przeciętnego zarobku miesięcznego należy:

- 1) dla mężczyzn i kobiet grupy I i II obliczyć średnią arytmetyczną zarobków dziennych dla kategorii pracowników i pracownicy wymienionych w § 6 pkt. 1 i 2, a uzyskany wynik pomnożyć przez 25;
- 2) dla mężczyzn i kobiet grupy III obliczyć zarobki miesięczne dla każdej z kategorii pracowników, wymienionych w § 6 pkt. 3 i 6 i wziąć ich średnią arytmetyczną; w celu obliczenia zarobków miesięcznych dla pracowników płatnych dziennie należy zarobek dzienny pomnożyć przez 25, dla pracowników płatnych rocznie — zarobek roczny podzielić przez 12;
- 3) dla mężczyzn grupy IV roczny zarobek ordynariusza podzielić przez 12;
- 4) dla mężczyzn grupy V obliczyć zwykłą średnią arytmetyczną zarobków rocznych kategorii pracowników wymienionych w § 6 pkt. 5 i uzyskany wynik podzielić przez 12.

U w a g a: Przy ustalaniu zarobków — wobec różnorodności nazw, przyjmowanych przez umowy zbiorowe zawarte między pracodawcami a pracownikami rolnymi, oraz przez orzeczenia Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej, ustalające warunki pracy i płacy dla robotników rolnych — należy w wypadkach wątpliwych kierować się nie nazwami użytymi w danej umowie lub orzeczeniu, lecz charakterem pracy, wykonywanej przez daną kategorię pracowników.

§ 8.

- Przepisy niniejszej instrukcji nie dotyczą:
- 1) robotników zatrudnionych przy sęcie i obróbce drzewa,
  - 2) wykwalifikowanych robotników rolnych, którzy nie są objęci umowami zbiorowymi, zawartymi między pracodawcami a pracownikami rolnymi lub orzeczeniami Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej, ustalającymi warunki pracy i płacy robotników rolnych;
  - 3) wykwalifikowanych robotników objętych umowami zbiorowymi wzgl. orzeczeniami Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej, którzy:
    - a) w wypadkach, gdy umowy zbiorowe wzgl. orzeczenia Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej przewidują ustalenie wynagrodzenia na podstawie umowy indywidualnej — pobierają wynagrodzenie wyższe od minimum przewidzianego w umowie zbiorowej wzgl. orzeczeniu dla danej grupy pracowników,
    - b) w wypadkach, gdy umowy zbiorowe wzgl. orzeczenia Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej nie przewidują konieczności zawarcia umów indywidualnych — pobierają faktycznie wynagrodzenie wyższe od

minimum przewidzianego w umowie zbiorowej wzgl. orzeczeniu dla odpowiedniej zatrudnieniem i kwalifikacjami grupy pracowników,

c) należą w obrębie jednego rodzaju zatrudnienia do kategorii wyższych od najniższej, gdy umowy zbiorowe wzgl. orzeczenia Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej dziela pracowników o wspólnym rodzaju zatrudnienia na kilka kategorii ze względu na różnice w posiadanych przez pracowników kwalifikacjach oraz w wysokości pobieranego przez nich wynagrodzenia.

Za wykwalifikowanych robotników rolnych wymienionych w ustępie poprzednim uważa się:

1) rzemieślników, jak: stelmach, kołodziej, kowal, ślusarz, stolarz, cieśla, ogrodnik, szofer folwarczny, chmielarz, rybak, owczarz i t. p.;

2) dozorców gospodarczych, a mianowicie: gumiennych, włodarzy, karbowych;

3) straż leśną, jak: gajowy, borowy, szlakowcy i t. p.

§ 9.

Przeciętne zarobki pracowników rolnych za okres od 1 stycznia 1934 r. do 31 marca 1935 r. ustalone zostaną na podstawie danych uzyskanych w myśl niniejszej instrukcji za okres od 1 kwietnia 1934 r. do 31 marca 1935 r.

§ 10.

Ustalenie przeciętnych zarobków miesięcznych za okresy od 1 stycznia 1934 r. do 31 marca 1936 r. winno nastąpić do 31 grudnia 1935 r.

Minister Opieki Społecznej:

(—) *Wł. Jaszczolt.*